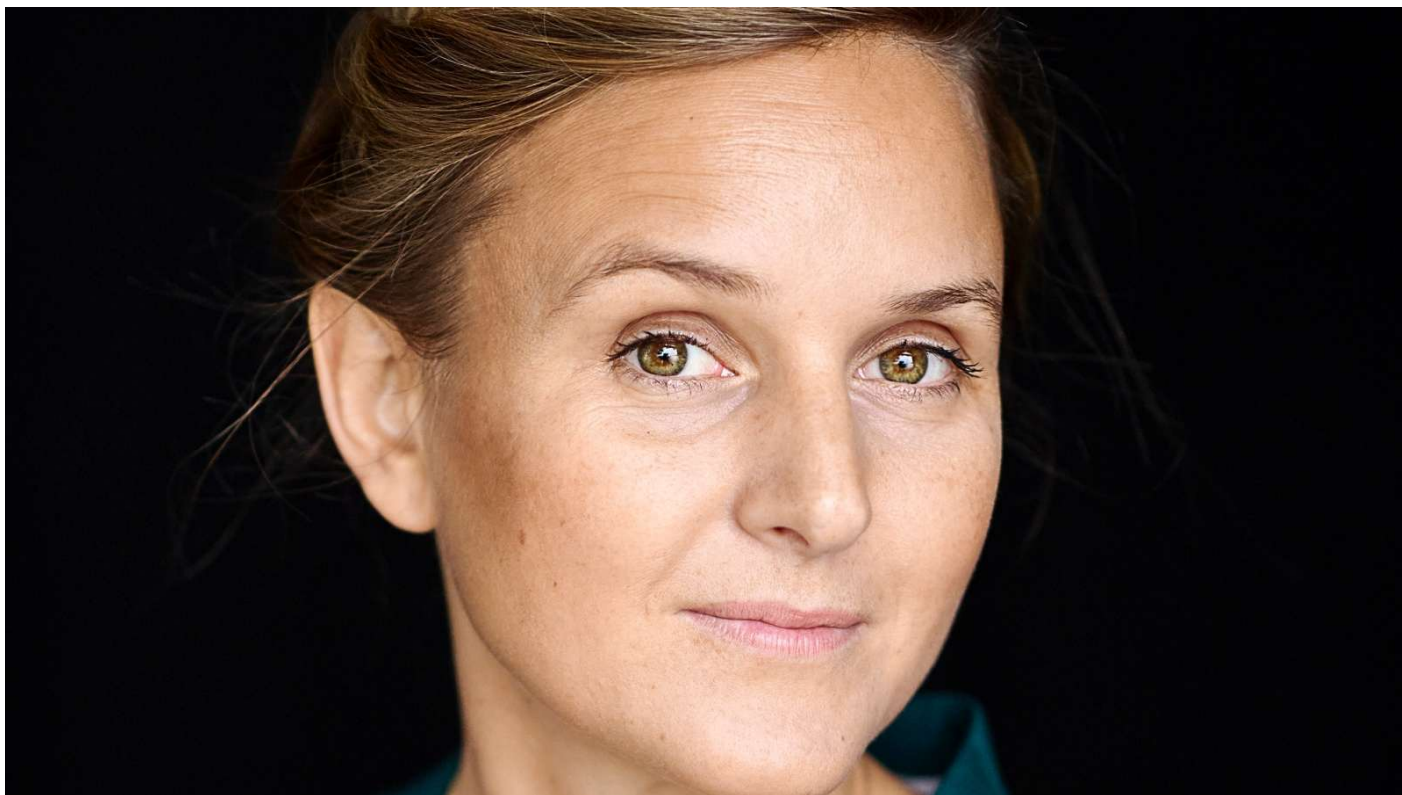

Ny bog af fredsforskeren Isabel Bramsen: Vi bliver nødt til at tro på fred

Fredsforskeren Isabel Bramsen skriver i sin nye bog, 'Fredens logik', at følelser spiller en meget større rolle, end vi bryder os om at indrømme. Oplevelsen af at blive ydmyget, at fjenden har vundet, skaber eksplosiv vrede og hævntørst. Foto: Helle Moos

LONE KÜHLMANN

10.01.2026

BØGER // ANMELDELSE – Kan man virkelig tro på fred i vore dage? Det bliver vi nødt til, skriver fredsforskeren Isabel Bramsen i sin nye bog, *Fredens logik*, som Lone Kühlmann anmelder. “Som fredsforsker har Bramsen naturligvis overværet FNs generalforsamling. Og det slog hende, hvor lidt der blev lyttet. Alverdens statsledere møder op og holder brandtaler, der bliver transmitteret direkte til millioner af mennesker. Men i selve salen er det kun deres egne delegationer, der følger med. Alle andre sidder og sludrer, er begravet i deres tablets eller går ind og ud af salen uden at ofre taleren opmærksomhed. Men det er ikke helt spildt, skriver Bramsen.”

Fredens logik

Det er en temmelig syret oplevelse at læse Isabel Bramsens bog *Fredens logik* i den aktuelle verdenssituation, hvor de hårdt tilkæmpede internationale regler om suveræne stater synes at være sat fuldkommen ud af spil.

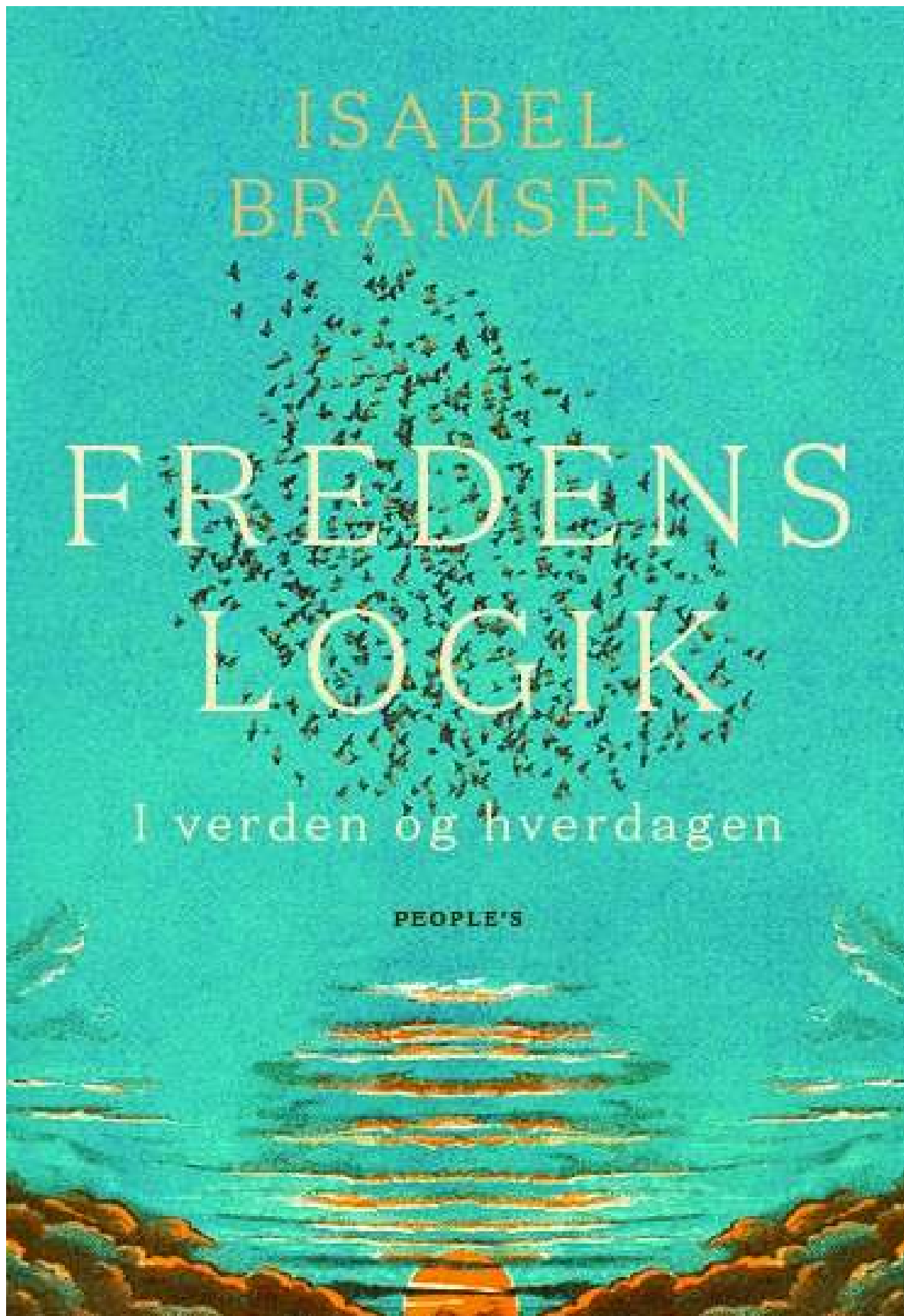
Alligevel er det en sympatisk og på mange måder opmuntrende bog, Isabel Bramsen har skrevet. Bemærk titlen: *Fredens logik – I verden og hverdagen*. Hun er ikke bange for at trække tråde fra konflikter mellem naboer – eller søskende – til aggressioner mellem nationer, der fører til død og ødelæggelse. Frem for alt benytter hun sig af et direkte og enkelt sprog og gemmer sig ikke bag akademiske vendinger.

ISABEL
BRAMSEN

FREDENS LOGIK

I verden og hverdagen

PEOPLE'S

Bramsen er fredsforsker og selv den første til at påpege, at fred er noget underligt og noget uhåndterligt. Vores billede af krig, derimod, er noget konkret; handling, død og ødelæggelse, krudt og kugler. Fred er noget passivt, noget med duer, fredstegn og blomsteromkransede håndtryk.

Isabel Bramsen: Om krig og børn

Det er svært ikke at mene, at det har noget med hendes køn at gøre, når hun inddrager erfaringer fra hverdagen i familien i sin konstatering af, at revolutioner, krige og politiske slagsmål starter med spørgsmålet om, hvem der får mest. Hun beskriver fx, hvordan hun spørger sin ældste datter, hvad hun helst vil have. At hun selv får en mellemstor slikkepind, mens hendes søster får en stor, eller at de begge får en lille slikkepind?

“Som fredsforsker har Bramsen naturligvis overværet FNs generalforsamling. Og det slog hende, hvor lidt der blev lyttet

Datteren vælger uden tøven det sidste. Det bragte for mig omgående minder om, hvordan vores tre sønner sloges om spande og skovle i sandkassen. Vi mente at have løst problemet ved at købe et sæt til hver. Kun for at opleve at den ene stod med en skovl i hver hånd og en i munden, mens de andre hylede.

Isabel Bramsen tøver ikke med at mene, at forskellen på store og små konflikter umiddelbart er, at der er flere mennesker involveret i de store konflikter. Jo flere mennesker, jo mere komplekst. Hvis man er interesseret i at løse konflikten, skal man ikke bare tale med modparten, man skal håndtere sin egen regering, embedsværk og militær. Og i demokratier skal man overbevise sin egen befolkning om, at kompromisser er nødvendige for at løse en konflikt. Man må for alt i verden ikke efterlade et indtryk af, at fjenden har vundet.

I forbindelse med sin forskning har hun talt med mange fredsmæglere, og det er påfaldende, hvordan parterne altid er meget omhyggelige med, at forhandlinger skal fremstå meget formelle. Der kan udmærket være pauser, hvor deltagerne lader fjendtlighederne hvile, men udadtil må det for alt i verden ikke fremstå, som om de kan tale sammen som normale mennesker eller måske ligefrem hygge sig. Som i så mange andre sammenhænge gælder det ikke om at *være* – men om at lade som om.

Fra debatprogrammer til dialogprogrammer

Det er svært at være uenig med forfatteren, når hun forestiller sig, at de såkaldte debatprogrammer i medierne blev lavet om til dialogprogrammer. Personligt har jeg ikke et eneste minde om, at nogen i de programmer har skiftet mening efter at have hørt andre deltagers argumenter. Hun beskriver, hvordan hun sammen med kolleger ved et folkemøde havde hyret en fredsmægler for at få to uenige politikere til at høre på hinanden i stedet for udelukkende at argumentere for deres egen sag.

Forskeren Isabel Bramsen nægter at anskue verden kynisk. Verden kan ændre sig, og gør det hele tiden, skriver Lone Kühlmann. Foto: Helle Moos

Det var nærmest umuligt for de to deltagere at forstå, at de skulle lytte. De blev bl.a. bedt om at opsummere hinandens synspunkter, men det kunne de ikke. De havde ikke hørt dem. Det afstedkom hovedrystende latter hos tilskuerne, og det forstår man jo godt. Men det er svært at grine, når ingen lytter til hinanden i det virkelige liv.

“Det er nemt at gøre grin med fredsforskning, for det kniber unægtelig med resultaterne for tiden

Som fredsforsker har Bramsen naturligvis overværet FNs generalforsamling. Og det slog hende, hvor lidt der blev lyttet. Alverdens statsledere møder op og holder brandtaler, der bliver transmitteret direkte til millioner af mennesker. Men i selve salen er det kun deres egne delegationer, der følger med. Alle andre sidder og sludrer, er begravet i deres tablets eller går ind og ud af salen uden at ofre taleren opmærksomhed.

Men det er ikke helt spildt, skriver hun. For generalforsamlingen er et sted, hvor internationale statsledere har mulighed for at holde uformelle møder og tale

åbenhjertigt med hinanden. Var det ikke for talerstolen, havde den mulighed ikke eksisteret.

Det er nemt at gøre grin med fredsforskning, for det kniber unægtelig med resultaterne for tiden. Jeg hører i pessimistiske stunder til dem, der frygter, at vi lever i en mellemkrigstid. Og det er nemt at henvise til f.eks. Gandhi, Sadat eller Rabin, der alle blev myrdet af deres egne, fordi de ville skabe fred med modstanderne.

Bramsen skriver, at følelser spiller en meget større rolle, end vi bryder os om at indrømme. Oplevelsen af at blive ydmyget, at fjenden har vundet, skaber eksplosiv vrede og hævnthirst. Der er aldrig kun en grund til konflikt. Det kan være den førnævnte ydmygelse, penge, strategi, og, som vi i høj grad ser det i dag, den stærkes ret og genoplivning af gammeldags imperialismen og rivalisering mellem stormagterne.

Bramsen tyr til historien for at finde håb. Hendes heltinde er den østrigske **Bertha von Suttner**. Hun rejste utrætteligt rundt i Europa og talte om krigens rædsler og fredens nødvendighed. Hendes roman *Ned med våbnene* fra 1889 blev en international bestseller og banede faktisk vejen for Nobels Fredspris. Alfred Nobel friede til hende, men fik en kurv. Alligevel havde de en lang brevveksling, og selv om han tjente sine penge på dynamit og våben, var han stærkt påvirket af hendes roman og oprettede fredsprisen for at hædre hende. Hun fik den selv efter hans død i 1905.

Den fornemme pris hjalp ikke til at stoppe krige. Og det er svært at være optimist. Men som forsker nægter Bramsen at anskue verden kynisk. Verden kan ændre sig, og gør det hele tiden. Hun citerer feministen **Emma Holten**: ”Folk har altid sagt, at tingene ikke kunne være anderledes. Og det har altid været forkert.”

Selv støtter jeg mig til historikeren Søren Mørch: ”Historien viser, at verden altid bliver bedre. Dannede mennesker har pligt til at være glade.”

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. [Klik dig videre her.](#)

fred

Isabel Bramsen

Lone Kühlmann

peace

People's

LONE KÜHLMANN

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.